

vil befragteren derfor have et objektivt ansvar med »force majeure«-undtagelse (købelovens §§ 24 og 43). Befragteren kan ikke hindre bortfragteren i at hæve ved at stille sikkerhed. Sikkerhedsstillelse hindrer kun, at krav om overliggeretidsgodtgørelse føres på konnossementer.

Sammenlignet med gældende ret indebærer reglerne i stk. 3 den ændring, at bortfragteren må have fastsat en rimelig betalingsfrist, som må udløbe, før aftalen kan hæves. På den anden side kræves det ikke, at betalingsforsinkelsen kan siges at udgøre et væsentligt kontraktsbrud.

Har bortfragteren allerede udstedt konnossementer uden anmærkning om ubetalt overliggeretidsgodtgørelse, vil rejsen normalt måtte udføres af hensyn til konnossementsindehaverne, selv om bortfragteren vælger at hæve aftalen overfor befragteren.

Er vilkårene for at påberåbe anteciperet misligholdelse opfyldt, f.eks. ved at befragteren har erklæret, at godtgørelse ikke vil blive betalt, behøver bortfragteren ikke at fastsætte en frist og vente, til den er udløbet, før aftalen hæves.

LASTNING

Til § 327. Lastning og stuvning

Under begrebet »lastning« falder arbejdet med at bringe godset fra det sted, hvor det har ligget på havneområdet i afventen på befording, frem til skibssiden og fra skibssiden, om bord i skibet og ind i skibets lasterum eller til eventuelle andre steder, hvor det skal være under befordingen, for dækslast f.eks. til den del af dækket, hvor det skal være. »Stuvning« er den nærmere placering af godset indenfor det område, hvor det skal være, herunder sikring af lasten.

Stk. 1, første punktum og *stk. 2* svarer til den gældende sølov § 89, stk. 1, med den forskel, at bestemmelsen om, at befragteren skal levere godset ved skibets side og bortfragteren tage det om bord, viger for praksis i den havn, hvor lastningen finder sted. Dette gælder, selvom den praksis, som følges i havnen, ikke er omfattet af § 313, stk. 1. Som oftest vil en opgavefordeling i overensstemmelse med praksis i

havnen stemme overens med parternes forud-sætninger. I hvert fald vil det normalt være den fordeling, som skaber færrest praktiske problemer.

Stk. 1, andet punktum giver udfyldende regler om betydningen for fordelingen af opgaverne i forbindelse med lastningen af enkelte ofte brugte klausuler. Klausulen »*fio*« (»free in and out«) indebærer, at befragteren skal sørge for lastningen, dvs. bringe godset fra det sted, det har ligget i afventen på befording og frem til skibssiden og videre om bord i skibet og frem til de dele af skibet, hvor det skal være under befordingen. Det er alligevel fortsat bortfragterens opgave at sørge for underlag og andet, som er nødvendigt til stuvningen. Undertiden påtager befragteren sig mere vidtgående forpligtelser, f.eks. ved klausulerne »*fio stowed*« eller »*fio stowed and trimmed*«. Udvalget har ikke fundet grund til at foreslå udfyldende regler om disse klausuler, idet en kortfattet lovbestemmelse vanskeligt vil kunne give nærmere holdepunkter end klausulernes egen ordlyd for, hvilke opgaver befragteren har påtaget sig udover lastningen.

Ved klausulen »*liner terms*« (liniefartsvilkår) skal bortfragteren stå for hele lastningen, dvs. bringe godset fra det varehus eller den oplagsplads på havneområdet, hvor det har ligget i venten på befording. I praksis har udtrykket »*liner terms*« undertiden været benyttet som betegnelse på nærmere angivne vilkår under stykgodstransport. Udkastets udfyldende regler regulerer ikke tolkningen af sådanne klausuler.

Om dækslast henvises til § 263 og bemærkningerne til denne bestemmelse; jf. henvisningen i stk. 3.

Efter *Stk. 4* er bortfragteren ansvarlig for befragterens eventuelle øgede udgifter som følge af, at bortfragteren har lagt skibet på en lasteplads, som ikke er sædvanlig, når årsagen til dette er forhold bortfragteren med rimelighed kunne tage i betragtning på aftaletidspunktet, f.eks. skibets dybgang. Bestemmelsen medfører ikke, at befragteren fritages for pligten til at levere lasten ved skibets side. Ønsker befragteren skibet forhalet til en sædvanlig lasteplads, må befragteren selv bære udgifterne ved det, jf.